

Til Erhvervsudvalget

København, 3. juni 2022

L 199 Forslag til lov om ændring af udbudsloven, lov om Klagenævnet for Udbud og lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter.

DiaLab sendte den 25. maj 2022 en henvendelse til Erhvervsudvalget, med forslag om at benytte erfaringer fra de foregående to års eksorbitante indkøb uden udbud, til at indføre præciseringer og tilføjelser til lovens § 80, stk. 5, således at det for det første sikres, at ordregiver er helt klar over betingelserne for anvendelse af bestemmelsen og for det andet, at der indføres en kontrolforanstaltning, der automatisk sikrer undersøgelse af, om betingelserne for anvendelsen af bestemmelsen var opfyldt.

Erhvervsudvalget bad herefter erhvervsministeren kommentere henvendelsen. Erhvervsministerens kommentar findes i besvarelse af spørgsmål 46 til L 199 stillet af udvalget den 25. maj 2022. Her skriver erhvervsministeren, at han ikke ser behov for at tydeliggøre undtagelsesbestemmelsen § 80 stk. 5 i udbudsloven yderligere, og at han heller ikke ser behov for at indføre en ordning, hvorefter der automatisk foretages en uafhængig undersøgelse, når der er foretages indkøb ved direkte tildeling uden forudgående udbud (dog med visse emne- og beløbsmæssige undtagelser).

Erhvervsministeren argumenterer med, at det fremsatte lovforslag om ændring af udbudsloven (L199) bl.a. baserer sig på en bred evaluering af udbudsloven, hvor der ikke fra anden side er rejst ønske om præcisering af § 80.

Imidlertid har evalueringen af udbudsloven været i gang siden 2018 og da udbudslovens § 80, stk. 5, ikke tidligere er anvendt i et omfang som vi har set under Covid-19 – dvs. i perioden fra primo 2020 og frem, er det således ikke så mærkeligt, at behovet for at indskærpe brugen af § 80, stk. 5, først rejses nu, eftersom problemet først er opstået i løbet af de seneste to år, og eftersom misbruget af bestemmelsen først er blevet afdækket (og fortsat er i gang med at blive afdækket) i løbet af de seneste godt seks måneder.

Adskillige historier og afsløringer om det offentliges indkøb for milliarder under Covid-19, uden udbud og med hjemmel i § 80, stk. 5, er nemlig blevet afsløret, særligt af Politiken, siden januar 2022.

Dertil er det i øvrigt ikke DiaLabs opfattelse, at vi er den eneste organisation, som mener at § 80, stk. 5, er blevet misbrugt under Covid-19. Vi er faktisk overbeviste om, at der fra en række organisationers side vil være bred opbakning til en skærpelse af bestemmelsen, hvis erhvervsministeren tager initiativ til at afdække spørgsmålet.

Set i lyset af ovenstående, vil vi opfordre erhvervsministeren til at genoverveje ministerens svar på spørgsmål 46, og genoverveje DiaLabs løsningsforslag, som vi for overblikkets skyld, genindsætter herunder:

Løsningsforslag

For det første skal bestemmelsen (§ 80, stk. 5) præciseres, så risikoen for tvivl om, hvornår bestemmelsen kan og må anvendes reduceres.

DiaLab foreslår konkret, at for at indskærpe de meget begrænsede muligheder, der er for at foretage direkte tildeling, skal det direkte i udbudsloven tydeliggøres, at direkte tildeling i allerhøjeste grad har undtagelsens karakter.

Dette kan først og fremmest gøres ved at tilføje centrale fortolkningsbidrag fra det underliggende udbudsdirektiv til formuleringen af udbudslovens § 80, stk. 5. Fx fremgår det af udbudsdirektivets præambel betragtning nr. 50, at muligheden for at foretage direkte tildeling kun kan "*anvendes under helt ekstraordinære omstændigheder*".

For det andet skal der indføres en ordning, hvorefter der automatisk foretages en uafhængig undersøgelse, når der er foretaget indkøb ved direkte tildeling uden forudgående udbud (dog med visse emne- og beløbsmæssige undtagelser).

En sådan undersøgelse har for det første en præventiv virkning, som medvirker til at sikre, at betingelserne for at anvende undtagelsesbestemmelsen er opfyldt. For det andet sikres det, at der føres en kontrol med, om offentlige indkøbere i stat, region og kommune har overholdt betingelser i bestemmelsen, således at det til stadighed sikres, at der skabes en sund og fair konkurrence med henblik på, at anvende skattekrone bedst muligt – til at købe de bedste produkter til den bedste pris. For det tredje er det med til at sikre – og måske genskabe – tillid til at offentlige indkøb foretages lovligt.

DiaLab står til rådighed for uddybende bemærkninger ved behov.

Med venlig hilsen

Henrik Lundgaard Sedenmark
Sekretariatschef

Laboratoriesektoren omfatter hospitalslaboratorier, forskningslaboratorier - både offentlige og private - praktiserende læger samt laboratorier i en række andre sektorer herunder pharma, food, miljø og biotek.

Foreningen er medlem af Dansk Erhverv og arbejder for at styrke medlemmernes kompetencer inden for etik, miljø og CSR og højne branchens standard.